

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх.№	51-554-04-337
Дата	05.11.2025

ЧРЕЗ

Г-ЖА РАЯ НАЗАРЯН

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА

51 – ВОТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

15.24
[Signature]

ДО

Г-Н АНДРЕЙ ЧОРБАНОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА

ПО ОБРАЗОВАНИЕ И НАУКА

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 79, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме аргументирано предложение за изменения и допълнения на приетия на първо гласуване законопроект за изменение и допълнение на Закона за предучилищното и училищно образование, вх.№ 51-502-01-37/21.07.2025 г. с вносител Министерски съвет (приет на първо гласуване на 08.10.2025 г., както следва:

1.В §1. Предложената в чл.3 нова ал. 6 да придобие следната редакция:

(6) Благополучието на децата и учениците е свързано с осигуряване на условия за насърчаване на физическото, психичното и духовно-нравственото здраве и за развитие на социално-емоционални умения, както и със създаване на благоприятна среда, която насърчава сътрудничеството, ученето и пълноценното им личностно развитие.

2.В §1. В чл.3 се създават ал.7 и ал.8:

(7) Държавата провежда политики за осигуряване защита правата, достойнството и благополучието на педагогическите специалисти, престижа на учителската професия, намаляване на административната тежест при изпълняване на служебните им задължения и на отговорностите, които не произтичат от техните педагогически функции с цел пълноценното им участие

в учебния процес и постигане на здравословен баланс между професионалния и личния живот.

(8) Благополучието на педагогическите специалисти е свързано с осигуряване на професионална и социална удовлетвореност, основани на сигурност, уважение и подкрепа в работната среда от учениците, родителите, административните органи и обществеността.

МОТИВИ:

1. По предложението за допълнение на новата ал. 6 в чл. 3:

Съгласно чл. 5, ал. 1, т. 1 от Закона за предучилищното и училищното образование (ЗПУО), първата и водеща цел на предучилищното и училищното образование е насърчаването на интелектуалното, емоционалното, социалното, духовно-нравственото и физическото развитие на всяко дете и ученик. Съгласно чл. 55, ал. 1 от ЗПУО, предучилищното образование полага основите на духовно-нравственото здраве. С новата ал. 4 на чл. 5 от ЗИД на ЗПУО, духовно-нравственото развитие е включено като компонент на ранното детско развитие. Ето защо включването му в дефиницията за благополучието на децата и учениците е не просто целесъобразно, а обосновано и правно необходимо, за да се осигури пълно съответствие със смисъла и духа на закона.

Духовно-нравственото здраве е сърцето на детското благополучие. Когато говорим за благополучието на децата, често мислим за тяхното физическо и психично здраве. Но човекът е повече от тяло и ум – той е и душа, и дух. Без да се грижим за духовно-нравственото здраве, оставяме децата без вътрешна посока и без смисъл. Духовното здраве не е религия, а живата връзка с ценностите – с доброто, истината, любовта, съвестта. То учи детето да усеща кое е правилно, да различава светлото от тъмното, да избира доброто дори когато никой не го гледа. Когато детето е спокойно, когато знае, че животът има смисъл и че самото то е носител на светлина – тогава и тялото, и умът му се подреждат. Само тогава може да има истинско благополучие – цялостно, дълбоко и трайно. И ако искаме училището да бъде градина на човечността,

трябва да включим духовно-нравственото здраве като неразделна част от благополучието на всяко дете. Защото без светлина в сърцето няма истинско здраве.

Именно поради това се предлага и допълнение в дефиницията за благополучието, чрез което се добавя изразът „пълноценното им личностно развитие“, отразяващ стремежа на образователната система да подкрепя цялостното израстване на детето във всички основни аспекти на личностното му развитие.

2. По предложението да се създадат нови ал. 7 и ал. 8 в чл. 3:

Педагогическите специалисти, наред с децата и учениците, са основни участници в образователния процес и ключов фактор за постигане на целите на Закона за предучилищното и училищното образование. Ето защо, след като се предлага дефиниция в ЗПУО за благополучието на децата и учениците, правно и системно необходимо е да бъде въведена отделна дефиниция за благополучие на педагогическите специалисти, която да отчита техните специфични потребности. В текстовете на новата т.12, на чл. 3 и в т. 1а от Допълнителните разпоредби на проекта на ЗИДЗПУО е включено благополучието на учителите, но не е предвидена отделна дефиниция.

Благополучието на учителите включва основните права, които гарантират, че педагогическите специалисти могат да изпълняват своите професионални задължения ефективно, в сигурна и подкрепяща среда. Тези права включват и справедливо отношение, сигурност на работното място, уважение към учителя, академична свобода при изпълнение на техните задължения, намаляване на административната тежест при изпълняване на служебните им задължения и на отговорностите, които не произтичат от техните педагогически функции, и задаване на реалистични очаквания от работата им. Тези права са от решаващо значение не само за благосъстоянието на учителите, но и благополучието на учениците, както и за успеха на цялата образователна система. Учителят е първият авторитет след родителя в живота на детето, той е пример и водещ фактор в развитието на децата и учениците, поради което неговата стабилност,

удовлетвореност и усещане за подкрепа се отразяват пряко върху качеството на преподаването и върху училищната среда. Време е авторитетът на учителя да бъде възстановен и утвърден като водеща фигура в процеса на възпитание, обучение и духовно израстване на децата.

С въвеждането на ясна и отделна дефиниция за благосъстоянието на учителите ще се осигури нормативна яснота, ще се улесни разработването на политики и стандарти и въвеждане на институционални механизми, насочени към осигуряване на условия, в които учителите ще се чувстват подкрепени, уважавани, мотивирани и спокойни да се съсредоточат върху основната си мисия – образованието и възпитанието на своите ученици.

Прекомерната административна и отчетна тежест, както и несвойствените задължения, възпрепятстват пълноценното участие на педагогическите специалисти в учебния процес и водят до професионално прегаряне. Необходимо е държавата да въведе ефективни механизми за намаляване на административното натоварване. Същото от своя страна ще доведе до създаване на условия за здравословен баланс между професионалния и личния живот на педагогическите специалисти и ще допринесе за положителна и продуктивна образователна среда, в която учителите ще повишат мотивацията и ангажираността си и пълноценно ще участват в процеса на обучение и възпитание на децата и учениците.

С предложените текстове се цели благосъстоянието на учителите да бъде признато като приоритет и трайна държавна политика, гарантираща устойчивостта и качеството на образователната система.

ВНОСИТЕЛИ:

Христина Иванова Георгиева,
Весела Пипкова Теткова
Фреданка Иванова Казарев
Джонела Кирилов Джелев
Йорданка Асенова Дондолова
Петя Николаева Милакова
Марчана Радева Боздмиева

Александр Иванович Чорбанов